

ὄρω σε οἰόμενον πλουτεῖν, καὶ ἀμελῶς μὲν ἔχοντα πρὸς τὸ μηχανᾶσθαι χρήματα, παιδικοῖς δὲ πράγμασι προσέχοντα τὸν νοῦν, ὥσπερ ἐξόν σοι ὦν ἔνεκα οἰκτεῖρω σε, μὴ τι ἀνήκεστον κακὸν πάθῃς καὶ εἰς πολλὴν ἀπορίαν καταστῇς· καὶ ἐμοὶ μὲν, εἴ τι καὶ προσδεηθείην, οἶδ' ὅτι καὶ σὺ γιγνώσκεις, ὥς εἰσὶν οἱ καὶ ἐπαρκέσειαν, ὥστε πάνυ μικρὰ πορίσαντες κατακλύσειαν ἂν ἀφθονίᾳ τὴν ἐμὴν δίαιταν· οἱ δὲ σοὶ φίλοι, πολλοὶ ἀρκούντα σοῦ μάλλον ἔχοντες τῇ ἑαυτῶν κατασκευῇ¹² ἢ σὺ τῇ σῇ, ὅμως ὥς παρὰ σοῦ ὠφελησόμενοι ἀποβλέπουσι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος εἶπεν. Ἐγὼ τούτοις, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν· ἀλλ' ὦρα σοι προστατεύειν ἐμοῦ, ὅπως μὴ τῶ ὄντι οἰκτρὸς γένομαι. Ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης εἶπε· Καὶ οὐ θαυμαστὸν δοκεῖς, ὦ Κριτόβουλε, τοῦτο σκυτῶ ποιεῖν, ὅτι ὀλίγον μὲν πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας ἐπ' ἐμοὶ ὥς οὐδὲ εἰδότι ὅ,τι εἴη πλοῦτος, καὶ πρότερον οὐκ ἐπαύσω, πρὶν ἐξήλεγκάς με καὶ ὁμολογεῖν ἐποίησας μὴδὲ ἑκατοστὸν μέρος τῶν σῶν κεκτῆσθαι, νῦν δὲ κελύεις με προστατεύειν σου καὶ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ἂν μὴ παντάπασιν ἀληθῶς πένης γένοις; Ὅρῳ γάρ σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἔν τι πλουτηρὸν ἔργον ἐπιστάμενον περιουσίαν ποιεῖν· τὸν οὖν ἀπ' ὀλίγων περιποιοῦντα ἐλπίζω ἀπὸ πολλῶν γ' ἂν πάνυ ῥαδίως πολλὴν περιουσίαν ποιῇσαι.—Οὐκ οὐν μέμνησαι ἀρτίως ἐν τῷ λόγῳ, ὅτε οὐδ' ἀναγρῖζειν μοι ἐξουσίαν ἐποίησας, λέγων, ὅτι τῷ μὴ ἐπισταμένῳ ἵπποις χρῆσθαι οὐκ εἴη χρήματα οἱ ἵπποι, οὐδὲ ἡ γῆ, οὐδὲ τὰ πρόβατα, οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲ ἓν, ὅτῳ τις μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι; εἰσὶ μὲν οὖν αἱ πρόσοδοι ἀπὸ τῶν τοιούτων· ἐμὲ δὲ πῶς τινι τούτων οἶε ἂν ἐπιστηθῆναι χρῆσθαι, ἢ τὴν ἀρχὴν οὐδὲν πώποτ' ἐγένετο τούτων;—Ἀλλ' ἐδόκει ἡμῖν, καὶ εἰ μὴ χρήματά τις τύχοι ἔχων, ὅμως εἶναι τις ἐπιστήμη οἰκονομίας· τί οὖν κωλύει καὶ σὲ ἐπίστασθαι;—Ὅπερ νῆ Δία καὶ αὐλεῖν ἂν κωλύσειεν ἄνθρωπον ἐπίστασθαι, εἰ μῆτε αὐτὸς πώποτε κτήσασαιτο αὐλοῦς μῆτε ἄλλος αὐτῷ παράσχοι ἐν ταῖς αὐτοῦ μαθήανειν· οὕτω δὴ καὶ ἐμοὶ ἔχει περὶ τῆς οἰκονομίας· οὔτε γὰρ αὐτὸς ὄργανα χρήματα ἐκεκτῆμην, ὥστε μαθήανειν, αὐτε ἄλλος πώποτέ μοι παρέσχε τὰ ἑαυτοῦ διοικεῖν, ἀλλ' ἢ σὺ νυνὶ ἐθέλεις παρέχειν· οἱ δὲ δήπου τὸ πρῶτον μαθήανοντες κιθαρίζειν καὶ τὰς λύρας λυμαίνονται· καὶ ἐγὼ δὴ, εἰ ἐπιχειρήσαιμι ἐν τῷ σῷ οἴκῳ μαθήανειν οἰκονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμνηαίμην ἂν σου τὸν οἶκον· πρὸς ταῦτα ὁ Κριτόβουλος εἶπε, Προθύμως γε, ὦ Σώκρατες, ἀποφεύγειν μοι πειρᾶ μὴδὲν με συνωφελῆσαι εἰς τὸ ῥῆον ὑποφέρειν τὰ ἐμοὶ ἀναγκαῖα πράγματα. Οὐ μὰ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐκ ἐγώ γε, ἀλλ' ὅσα ἔχω καὶ πάνυ προθύμως ἐξηγήσομαι σοι. Οἶμαι δ' ἂν καὶ, εἰ ἐπὶ πῦρ¹³ ἐλθόντος σου καὶ μὴ ὄντος παρ' ἐμοί, εἰ¹⁴ ἄλλοσε ἡγησάμην, ὁπόθεν σοι εἴη λαβεῖν, οὐκ ἂν ἐμέμφου μοι, καὶ εἰ ὕδωρ παρ' ἐμοῦ αἰτοῦντί σοι αὐτὸς μὴ ἔχων ἄλλοσε καὶ ἐπὶ τοῦτο ἡγαγον, οἶδ' ὅτι οὐδ' ἂν τοῦτό μοι ἐμέμφου, καὶ εἰ βουλομένου μουσικὴν μαθεῖν σου παρ' ἡμῶν δεῖξαίμιναι σοὶ πολλοὺς δεινότερους ἐμοῦ περὶ μουσικῆν καὶ

12) Ὅπερ ἀνωτέρω εἶπε Δίαιταν, καὶ ἐπὶ τοῦ Κριτοβούλου, ὡς ἐπιδεικτικῶς μάλλον διὰ τὸν πλοῦτον, Σχῆμα. ἔστι δὲ τὸ Γαλλ. train de vie. 13) Δία (νὰ ζητήσης ἀπὸ τοῦ οἴκου μου) φωτιά. 14) Κατ' ἐπανάληψιν συνήθη εἰς τοὺς Ἀττικούς.